

הלכות שקלים

מצות עשה אחת, והיא לתן כל איש מחצית השקל בכל שנה. ובאור מצוה זו בפרקים אלו.

הלכות שקלים פרק א

א. מצות עשה מן התורה, לתן כל איש מישראל מחצית השקל בכל שנה ושנה; אפלו עני המתפרנס מן הצדקה חייב, ושואל מאחרים או מוכר כסות שעל כתפו, ונותן מחצית השקל כסף: שנאמר "העשיר לא-ירבה, והדל לא ימעט . . ." (שמות ל, טו). ואינו נותנו בפעמים רבות, היום מעט ולמחר מעט, אלא נותנו כלו כאחת, פעם אחת.

ב. מנין כסף האמור בתורה באונס ובמפתה ובמוציא שם רע והורג עבד, הוא כסף הוא שקל הנאמר בכל מקום בתורה; ומשקלו, שלוש מאות ועשרים שעורה. וכבר הוסיפו חכמים עליו, ועשו משקלו כמשקל המטבע הנקרא סלע בזמן בית שני; וכמה הוא משקל הסלע, שלוש מאות וארבע ושמונים שעורה בינוניות.

ג. סלע היה ארבעה דינרין, והדינר שש מעין; ומעה, היא הנקראת בימי משה רבנו גרה, ומעה היתה שני פנדיונין; ופנדיון שני איסרין, ופרוטה אחת משמונה באיסר. נמצא משקל המעה, והיא הגרה, שש עשרה שעורות; ומשקל האיסר ארבע שעורות, ומשקל הפרוטה חצי שעורה.

ד. ועוד מטבע אחר היה שם, שהיה משקלו שתי סלעים, והוא הנקרא דרבון. ואלו המטבעות כלן שאמרנו ובארנו משקל כל אחד מהן, הן שמשערין בהן בכל מקום; וכבר בארנום, כדי שלא אהיה צריך לפרש משקלם בכל מקום.

ה. מחצית השקל, זו מצותה שיתן מחצית מטבע שלאותו הזמן, אפלו היה אותו מטבע גדול משקל הקדש; ולעולם אינו שוקל פחות מחצי השקל שהיה בימי משה רבנו, שהיה משקלו מאה וששים שעורה.

ו. בזמן שהיה המטבע שלזמן דרבנות, היה כל אחד ואחד נותן במחצית השקל שלו סלע; ובזמן שהיה המטבע סלעים, היה כל איש נותן במחצית השקל שלו חצי הסלע, שהוא שני דינרין; ובזמן שהיה המטבע חצי הסלע, היה כל אחד ואחד נותן במחצית השקל אותו חצי הסלע. ומעולם לא שקלו ישראל במחצית השקל, פחות מחצי שקל שלתורה.

ז. הכל חייבין לתן מחצית השקל, כוהנים לוויים וישראלים וגרים ועבדים משחררים. אבל לא נשים, ולא עבדים, ולא קטנים; ואם נתנו, מקבלין מהם. אבל הגוים שנתנו מחצית השקל, אין מקבלין מהם. קטן שהתחיל אביו לתן עליו מחצית השקל, שוב אינו פוסק, אלא נותן עליו בכל שנה ושנה, עד שיגדיל ויתן על עצמו.

ח. השקלים, אינן נוהגין אלא בפני הבית. ובזמן שהמקדש

קִים, נוֹתֵנִין אֶת הַשְּׁקָלִים, בֵּין בְּאֶרֶץ, בֵּין בְּחוּצָה לְאֶרֶץ; וּבְזֶמֶן
שֶׁהוּא חָרֵב, אִפְלוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵינָן נוֹהֲגִין.

ז. בְּאֶחָד בְּאֶדָר, מְשַׁמְעִין עַל הַשְּׁקָלִים, כְּדֵי שְׂיָכִין כָּל אֶחָד
וְאֶחָד מִחֲצִית הַשְּׁקָל שְׁלוֹ, וְיִהְיֶה עֲתִיד לָתֵן. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ,
יֵשְׁבוּ הַשְּׁלַחְנִיִּין בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה, וְתוֹבְעִין בְּנִחָת; כָּל מִי
שְׂיִתֵּן לָהֶם, יִקְבְּלוּ מִמֶּנּוּ, וּמִי שֶׁלֹּא נָתַן, אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לָתֵן.
בַּחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ, יֵשְׁבוּ בַּמִּקְדָּשׁ לְגָבוֹת, וּמִכָּאן וְאֵלָּה, כּוֹפִין
אֶת מִי שֶׁלֹּא נָתַן עַד שְׂיִתֵּן; וְכָל מִי שֶׁלֹּא יִתֵּן מִמֶּשְׁכָּנִין אוֹתוֹ,
וְלוֹקְחִין עֲבוּטוֹ בְּעַל כְּרָחוּ, וְאִפְלוּ כְּסוּתוֹ.

י. כָּל מִי שֶׁאֵינּוּ חַיִּב בַּשְּׁקָלִים אֶף עַל פִּי שְׂדֵרְכּוֹ לָתֵן, אוֹ הוּא
עֲתִיד לָתֵן אֵין מִמֶּשְׁכָּנִין אוֹתוֹ. וְאֵין מִמֶּשְׁכָּנִין אֶת הַכּוֹהֲנִים
לְעוֹלָם, מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם; אֵלֹא כְּשִׂיתָנוּ, מִקְבְּלִין מֵהֶן, וְתוֹבְעִין
אוֹתָן, עַד שְׂיִתָּנוּ.

הַלְבוֹת שְׁקָלִים פָּרָק ב

א. פִּיֶּצֶד כּוֹנְסִין הַשְּׁלַחְנִיִּין אֶת הַשְּׁקָלִים: בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה,
מִנִּיחִין לַפְּנִיָּהִם שְׁתֵּי תַבּוֹת שׁוּלֵי הַתֶּבֶה רַחְבִּין מִלְמֶטָה, וּפִיָּה צָר
מִלְמַעְלָה כְּמִין שׁוֹפָר, כְּדֵי שְׂיִשְׁלִיכוּ לְתוֹכָן, וְלֹא יִהְיֶה אִפְשָׁר
לְקַח מֵהֶן בְּנִחָת. וְלָמָּה עוֹשִׂין שְׁתֵּי תַבּוֹת, אַחַת שְׂמִשְׁלִיכִין בָּהּ
שְׁקָלִים שְׁלֹשָׁנָה זוֹ; וְהַשְּׁנִיָּה מִנִּיחִין בָּהּ שְׁקָלֵי שָׁנָה שְׁעֶבְרָה,
שְׁגוֹבִין מִמִּי שֶׁלֹּא שָׁקַל בַּשָּׁנָה שְׁעֶבְרָה.

ב. וּבַמִּקְדָּשׁ הָיָה לַפְּנִיָּהִם תְּמִיד שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה תַבּוֹת, כָּל תֶּבֶה
כְּמִין שׁוֹפָר רֹאשׁוֹנָה, לְשְׁקָלֵי שָׁנָה זוֹ; שְׁנִיָּה, לְשְׁקָלֵי שָׁנָה
שְׁעֶבְרָה; שְׁלִישִׁית, לְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו קָרְפֵּן שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי
בְּנֵי יוֹנָה, אֶחָד עוֹלָה וְאֶחָד חֲטָאֵת, מִשְׁלִיךְ דְּמִיהֶן לַתֶּבֶה זוֹ;
רְבִיעִית, לְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו עוֹלַת הָעוֹף בְּלֶבֶד, מִשְׁלִיךְ דְּמִיָּה
לַתֶּבֶה זוֹ; חֲמִישִׁית, לְמִי שֶׁהִתְנַדֵּב מַעוֹת לְקִנּוּת בָּהֶן עֲצִים
לְמַעֲרָכָה; שְׁשִׁית, לְמִי שֶׁהִתְנַדֵּב מַעוֹת לְלִבְוֹנָה; שְׁבִיעִית, לְמִי
שֶׁהִתְנַדֵּב זֶהָב לַפָּפֶרֶת; שְׁמִינִית, לְמוֹתֵר חֲטָאֵת, כְּגוֹן שֶׁהִפְרִישׁ
מַעוֹת לַחֲטָאֵתוֹ וְלָקַח חֲטָאֵת וְהוֹתִיר מִן הַמַּעוֹת, יִשְׁלִיךְ הַשָּׂאֵר
לְתוֹכָהּ; תְּשִׁיעִית, לְמוֹתֵר אֲשֶׁם; עֲשִׂירִית, לְמוֹתֵר קִנֵּי זָבִים
וְזָבוֹת וְיוֹלָדוֹת; אַחַת עֶשְׂרֵה, לְמוֹתֵר קָרְבָּנוֹת נָזִיר; שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה, לְמוֹתֵר אֲשֶׁם מִצָּרַע; שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה, לְמִי שֶׁהִתְנַדֵּב מַעוֹת
לְעוֹלַת בַּהֲמָה.

ג. וְשֵׁם כָּל דָּבָר שֶׁיִּהְיוּ מַעוֹתָיו בְּתוֹךְ הַתֶּבֶה, כְּתוּב עַל הַתֶּבֶה
מִבְּחוּץ. וְתִנָּאִי בֵּית דִּין הוּא עַל כָּל הַמוֹתְרוֹת, שֶׁיִּקְרְבוּ עוֹלַת
בַּהֲמָה. נִמְצְאָתָ לָמַד שֶׁכָּל הַמַּעוֹת הַנִּמְצָאוֹת בְּשֵׁשׁ הַתַּבּוֹת
הָאֲחֵרוֹנוֹת, לְעוֹלַת בַּהֲמָה; וְעוֹרוֹתֶיהֶן לְכּוֹהֲנִים, כְּשָׂאֵר כָּל
הָעוֹרוֹת. וְכָל הַמַּעוֹת שֶׁבַּתֶּבֶה שְׁלִישִׁית, יִלְקַח בָּהֶן עוֹפוֹת חֲצִין
עוֹלוֹת, וְחֲצִין חֲטָאוֹת. וְשֶׁבִרְבִיעִית, כָּלָן עוֹלַת הָעוֹף.

ד. בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה כְּשֶׁגּוֹבִין הַשְּׁקָלִים, מְשַׁלְּחִין אוֹתָן בְּיַד
שְׁלוּחִים לְמִקְדָּשׁ; וַיֵּשׁ לָהֶם לְצָרֶף אוֹתָן בְּדִינָרֵי זָהָב, מִפְּנֵי
מִשְׁאוּי הַדֶּרֶךְ. וְהַכֹּל מִתְקַבֵּץ לְמִקְדָּשׁ, וּמִנִּיחִין אוֹתוֹ בַּלְשָׁכָה
אַחַת מִן הַלְשָׁכוֹת בַּמִּקְדָּשׁ; וְסוֹגְרִין דְּלִתּוֹתֶיהָ בַּמִּפְתָּחוֹת,
וְחוֹתְמִין עָלֶיהָ חוֹתָמוֹת. וּמִמְּלֵאִין מִכָּל הַשְּׁקָלִים שֶׁיִּתְקַבְּצוּ

שם, שלוש קפות גדולות שעור כל קפה, כדי שתכיל תשע סאין; והשאר, מניחין אותו בלשפה. וזה שבתוך הקפות, הוא הנקרא תרומת הלשפה; וזה שישאר שם יתר על מה שיש בקפות, הוא הנקרא שירי הלשפה.

ה. בשלושה פרקים בשנה, תורמין את הלשפה בראש חדש ניסן, ובראש חדש תשרי קדם יום טוב או אחריו, וקדם עצרת בחמשה עשר יום. וכיצד תורמין אותה: אחד נכנס לפנים מן הלשפה, והשומרין עומדים בחוץ; והוא אומר להם, אתרם, והן אומרים לו, תרם תרם תרם, שלוש פעמים. ואחר כך ממלא שלוש קפות קטנות, כל קפה מהן מכילה שלוש סאין מאותן שלוש קפות הגדולות; ומוציאן לחוץ, כדי להסתפק מהן עד שיכלו.

ו. וחוזר וממלא אותן השלוש קפות הקטנות מן השלוש הגדולות, פעם שניה קדם עצרת; ומסתפקין מהן, עד שיכלו. וחוזר וממלא אותן, פעם שלישית מן השלוש הקפות הגדולות בתשרי; ומסתפקין מהן עד שיכלו, עד ראש חדש ניסן. ובראש חדש ניסן, תורמין מתרומה חדשה. לא הספיקו להן השקלים שבשלוש קפות הגדולות, וכלו עד שלא הגיע ניסן חוזרין ותורמין, משירי הלשפה.

ז. שלוש קפות הקטנות שהוא תורם בהם ומוציאן לחוץ, כתוב עליהן אלף בית גימל כדי שישתפקו מן הראשונה עד שתכלה, ואחר כך מסתפקין מן השנייה, ואחר כך מסתפקין מן השלישית. ותורם ראשונה מן הקפה האחת הגדולה, ומחפה אותה במטפחת; ותורם השנייה מהקפה הגדולה השנייה, ומחפה אותה במטפחת. ותורם השלישית מן הקפה הגדולה השלישית, ואינו מחפה אותה כדי שתהיה נפרת שבה סים. ויתחיל ממנה בתחלה, בפעם שניה כשיכנס קדם עצרת; ותורם הראשונה מן הגדולה שהיתה מגלה, ומחפה אותה; ותורם השנייה מן הגדולה שתורם ממנה בראשונה תחלה, ומחפה אותה; ותורם השלישית מן הגדולה הסמוכה לה, ואינו מחפה אותה כדי שיתחיל ממנה בתחלה, בפעם שלישית כשיכנס בתשרי: עד שנמצא תורם ראשונה ושנייה ושלישית, הקטנות מכל אחת ואחת מן הגדולות.

ח. כשהוא תורם שלוש קפות אלו, תורם את הראשונה לשם ארץ ישראל; והשנייה, לשם הפרכין המקפין לה ולשם כל ישראל; והשלישית, לשם בבל ולשם מדי ולשם המדינות הרחוקות ולשם שאר כל ישראל.

ט. כשהוא תורם, מתכוון לתורם על הגבוי שיש בלשפה, ועל הגבוי שעדיין לא הגיע ללשפה, ועל העתיד לגבות כדי שיהיו אלו השקלים שהוציאו להסתפק מהן, כפרה על כל ישראל, וכאלו הגיעו כל שקליהן ללשפה, ונתרמה מהן תרומה זו.

י. כשיכנס התורם לתורם, לא יכנס בבגד שאפשר להחכות בו כסף, ולא במנעל, ולא בסנדל, ולא בתפלה, ולא בקמיע שמא יחשדו אותו העם, ויאמרו החביא ממעות הלשפה תחתיו כשתרמה; ומדברים היו עמו, משעה שיכנס ועד שעה שיצא כדי שלא יתן לתוך פיו. ואף על פי שנוהרים כל כך, עני או

מי שהוא נבְּהַל לְהוֹן, לֹא יִתְרֵם מִפְּנֵי הַחֹשֶׁד, שְׁנֵאמַר "וְהִיִּיתָם נָקִים מֵה'", וּמִי־שֶׁרָאֵל" (במדבר לב, כב).

הַלְבוּת שְׁקָלִים פָּרָק ג

א. חֲצִי הַשְּׁקָלִים הַכֹּל צְרִיכִין לָהֶן, כְּדֵי שְׁיִתֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד חֲצִי שְׁקָל שֶׁהוּא חַיֵּב; לְפִיכָךְ כִּשְׁהִיָּה אָדָם הוֹלֵךְ אֲצֵל הַשְּׁלַחְנִי וּמִצָּרֶף שְׁקָל בְּשְׁנֵי חֲצִיִּין, יִתֵּן לוֹ תוֹסֶפֶת עַל הַשְּׁקָל, וְאוֹתָהּ הַתוֹסֶפֶת נִקְרָאת קְלָבוֹן. לְפִיכָךְ שְׁנַיִם שְׁנִתְּנוּ שְׁקָל עַל שְׁנֵיהֶם, חַיְבִין בְּקְלָבוֹן.

ב. כָּל מִי שְׁאִינוּ חַיֵּב בַּשְּׁקָלִים, כְּגוֹן שְׁתֵּי נָשִׁים אוֹ שְׁנֵי עֲבָדִים שְׁנִתְּנוּ שְׁקָל פְּטוּרִים מִן הַקְּלָבוֹן; וְכֵן אִם הָיָה אֶחָד חַיֵּב וְאֶחָד פְּטוּר, וְנָתַן הַחַיֵּב עַל יַד הַפְּטוּר כְּגוֹן אִישׁ שְׁנִתְּן שְׁקָל עָלָיו, וְעַל אִשָּׁה אוֹ עַבְד פְּטוּר מִן הַקְּלָבוֹן. וְכֵן הַכּוֹהֲנִים, פְּטוּרִין מִן הַקְּלָבוֹן; וְהַשּׁוֹקֵל עַל יַד הַכּוֹהֵן, פְּטוּר מִן הַקְּלָבוֹן.

ג. הַנּוֹתֵן שְׁקָל עָלָיו וְעַל הָעֲנִי, אוֹ עַל שְׂכֵנוֹ, אוֹ עַל בֶּן עִירוֹ אִם נָתַן לָהֶם מִתְּנָה, פְּטוּר מִן הַקְּלָבוֹן: שֶׁהֵרִי נָתַן חֲצִי שְׁקָל מִתְּנָה, כְּדֵי לְהַרְבוֹת בַּשְּׁקָלִים. וְאִם נָתַן לָהֶם חֲצִי הַשְּׁקָל עַל יָדָם דֶּרֶךְ הַלּוֹאָה, עַד שִׁיחְזִירוּ לוֹ כְּשֶׁתִּמָּצָא יָדָם חַיֵּב בְּקְלָבוֹן.

ד. הָאֲחִין שְׁעֵדִין לֹא חִלְקוּ מֵה שֶׁהֵנִיחַ לָהֶם אֲבִיהֶם, וְכֵן הַשְּׁתָּפִים שְׁנִתְּנוּ שְׁקָל עַל יְדֵי שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִין מִן הַקְּלָבוֹן. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים, בַּשְּׁתָּפִין שֶׁנִּשְׁאָו וְנָתַנוּ בְּמַעוֹת הַשְּׁתָּפוֹת, וְנִשְׁתַּנָּה עֵין הַמַּעוֹת; אֲבָל אִם הֵבִיא זֶה מַעוֹתָיו וְזֶה מַעוֹתָיו, וְעָרְבוּם וְעֵדִין לֹא נִשְׁתַּנּוּ הַמַּעוֹת וְלֹא הוּצִיאוּם הָרִי אֵלּוֹ חַיְבִין בְּקְלָבוֹן.

ה. נִשְׁאָו וְנָתַנוּ וְאַחֵר זְמַן חִלְקוּ, וְחִזְרוּ וְנִשְׁתַּתְּפוּ חַיְבִין בְּקְלָבוֹן: עַד שִׁישְׁאָו וְיִתְּנוּ בַּשְּׁתָּפוֹת זֶה הָאֲחֵרוֹנָה, וְיִשְׁתַּנּוּ הַמַּעוֹת.

ו. הָאֲחִין וְהַשְּׁתָּפִין שֶׁהִיָּה לָהֶן בְּהֵמָה וּכְסָפִים, וְחִלְקוּ בְּכֶסֶּפִים חַיְבִים בְּקְלָבוֹן, אִף עַל פִּי שְׁעֵדִין לֹא חִלְקוּ הַבְּהֵמָה; חִלְקוּ הַבְּהֵמָה, וְלֹא חִלְקוּ הַכֶּסֶּפִים פְּטוּרִין מִן הַקְּלָבוֹן עַד שִׁיחְלֻקוּ הַכֶּסֶּפִים, וְאִין אוֹמְרִין הָרִי הֵם עוֹמְדִין לְחִלּוּקָהּ.

ז. הַנּוֹתֵן שְׁקָל לְהַקְדֵּשׁ כְּדֵי שִׁיחֹשֵׁב לוֹ מַחֲצִית הַשְּׁקָל שֶׁהוּא חַיֵּב בָּהּ, וְיִטַּל חֲצִי שְׁקָל מִמָּה שֶׁנִּגְבָּה מִן הַחֲצִיִּים חַיֵּב שְׁנֵי קְלָבוֹנוֹת: שְׁאֵלּוֹ הָיָה הַשְּׁקָל כָּלּוֹ לַשְּׁקָלִים, הָיָה חַיֵּב קְלָבוֹן אֶחָד.

ח. כְּמָה הוּא שְׁעוֹר הַקְּלָבוֹן: בְּזְמַן שֶׁהָיוּ נּוֹתְנִין בְּמַחֲצִית הַשְּׁקָל שְׁנֵי דִינָרִין, הָיָה הַקְּלָבוֹן חֲצִי מַעָה שֶׁהוּא אֶחָד מִשְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּדִינָר; וּמַעוֹלָם, לֹא נָתַן הַקְּלָבוֹן פָּחוֹת מִזֶּה. וְהַקְּלָבוֹנוֹת אֵינָן בַּשְּׁקָלִים, אֲלֹא מִנִּיחִין אוֹתָן הַשְּׁלַחְנִים בְּפָנֵי עֶצְמָן, עַד שִׁיסְתַּפֵּק מֵהֶן הַהֶקְדֵּשׁ.

ט. מִי שֶׁאֲבָד שְׁקָלוֹ חַיֵּב בְּאַחֲרִיוֹתוֹ, עַד שִׁימְסְרֵנוּ לַגִּזְבָּר. בְּנֵי הָעִיר שֶׁשְּׁלָחוּ אֶת שְׁקָלֵיהֶן בְּיַד שְׁלִיחַ, וְנִגְנְבוּ אוֹ אֲבָדוּ אִם שׁוֹמֵר חֲנָם הוּא הָרִי זֶה נִשְׁבַּע לָהֶם וְנִפְטָר, כְּדִין כָּל שׁוֹמְרֵי חֲנָם; וְהֵן חוֹזְרִין וְנוֹתְנִין שְׁקָלֵיהֶן, פַּעַם שְׁנִיָּה. וְאִם אָמְרוּ אֲנָשֵׁי הָעִיר הוֹאִיל וְאָנוּ מְשַׁלְמִין, אֵין רְצוֹנָנוּ שִׁישְׁבַּע הַשְּׁלִיחַ שֶׁהוּא נֶאֱמָן לָנוּ אֵין שׁוֹמְעִין לָהֶן: תִּקְנַת חֲכָמִים הִיא, שְׁאֵין הַקְדֵּשׁ

יוצא בלא שבועה. נמצאו השקלים הראשונים, אחר שנשבע השליח אלו ואלו שקלים, ואין עולין להן לשנה אחרת; והראשונים יפלו לשקלי השנה, והאחרונים יפלו לשקלי שנה שעברה.

י. שלחו את שקליהם ביד שומר שֶׁכֶר, שהרי הוא חייב בגנבה ואבדה, ואבדו ממנו באנס כגון שלקחום ליסטים מזינים, שהוא פטור ואין: אם אחר שנתרמה התרומה באנס, נשבע השליח לגזברים ובני העיר פטורין שהתורם תורם על הגבוי ועל העתיד לגבות, וברשות הקדש הן; ובני העיר, מה היה להן לעשות הרי לא מסרום אלא לשומר שֶׁכֶר, שהוא חייב בגנבה ואבדה, אבל האנס, אינו מצוי. ואם אבדו קדם שנתרמה התרומה, עדין ברשות בני העיר הם, והשליח נשבע לאנשי העיר, והן משלמין. נשבע וגבו שקלים שנית, ואחר כך החזירוהם הליסטים אלו ואלו שקלים, ואין עולין להן לשנה אחרת; והשנים יפלו לשקלי שנה שעברה.

יא. יש מי שאומר שהשקלים הראשונים שיפלו לשקלי השנה, הם השקלים שנגנבו בתחלה ואבדו או נאנסו וחזרו; ויש מי שאומר שהשקלים הראשונים, הן שהגיעו ליד הגזבר תחלה.

יב. הנותן חצי שקל לחברו להוליכו לשלחני לשקל אותו על ידו, הלך ושקלו על ידי עצמו כדי שלא ימשכנו אותו אם נתרמה התרומה, מעל השוקל: שזה השקל ברשות הקדש הוא, שפבר תרמו על העתיד לגבות, ונמצא זה הציל עצמו בממון ההקדש, ונהנה בזה השקל. ואם לא נתרמה התרומה, לא מעל; והוא חייב לתן לחברו, חצי שקל שנתן לו.

יג. וכן הגזיל או הגונב חצי שקל ושקלו, יצא; והוא חייב לשלם לבעלים שנים, או להוסיף חמש. הנותן מחצית השקל מן ההקדש, ונתרמה תרומה כדי שישתפקו ממנה יתחייב במעילה, ויצא ידי מחצית השקל. נתנו ממעות מעשר שני, יאכל כנגדו בירושלים; מדמי שביעית, יאכל כנגדו בקדשת שביעית. היה שלעיר הנדחת, לא עשה כלום.

יד. המפריש שקלו וסבור שהוא חייב בו, ונמצא שאינו חייב לא קדש. הפריש שנים, ונמצא שאינו חייב אלא אחד אם בזה אחר זה, האחרון לא קדש; ואם בבת אחת, האחד שקלים והשני מותר שקלים. הפריש שקלו ומת, יפל לנדבה.

טו. הלוקח מעות בידו, ואמר אלו לשקלי, או שהיה מלקט מעה מעה או פרוטה פרוטה, וכשהתחיל ללקט אמר הריני מלקט מעות לשקלי אפלו לקט מלוא כיס, נותן מהן חצי שקל שהוא חייב בו; והשאר חלין, שמותר השקלים חלין.

טז. מעות שנמצאו בין תבה שלשקלים לתבה שלנדבה קרוב לשקלים, יפלו לשקלים; קרוב לנדבה, יפלו לנדבה; מחצה למחצה, יפלו לנדבה מפני שהנדבה כלה עולה לאשים, והשקלים מסתפקין מהן לעולות ולדברים אחרים.

יז. וכן כל המעות הנמצאות בין כל תבה ותבה, יפלו לקרוב. נמצאו מחצה למחצה אם בין עצים ללבונה נמצאו, יפלו ללבונה; בין קנים לגוזלי עולה, יפלו לגוזלי עולה. זה הכלל: הולכין אחר הקרוב, בכלן; מחצה למחצה, להחמיר. וכל

הַמַּעוֹת הַנִּמְצָאוֹת בְּהַר הַבַּיִת, חֲלִין שְׂאִין הַגְּזֵר מוֹצִיא מַעוֹת
מִתְרוֹמֵת הַלְשָׁכָה, עַד שֶׁהוּא מַחֲלִין עַל הַבְּהֵמוֹת שְׁלוֹקָה
לְקַרְבָּנוֹת.